

КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 6.11.2006
СОМ(2006) 657 окончателен

2006/0220 (COD)

Предложение за

ДИРЕКТИВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

**относно закрилата на работниците и служителите в случай на
неплатежоспособност на техния работодател**

(Кодифицирана версия)

(представена от Комисията)

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. В контекста на Европа на гражданите Комисията отдава голямо значение на опростяването и яснотата на общественото право с оглед по-голямата му разбираемост и достъпност за гражданина, на когото по този начин осигурява широки възможности да упражнява предоставените му специфични права.

Тази цел не може да бъде постигната, докато съществуват множество разпоредби, които след като са били изменени неколкократно и често съществено, продължават да се намират отчасти в първоначалния акт, отчасти в последващите го изменящи актове. Необходимо е проучване и сравнение на голям брой актове, за да се установи кои са действащите разпоредби.

Поради това кодификацията на разпоредби, претърпели чести изменения, е от съществено значение за яснотата и прозрачността на общественото право.

2. Ето защо, на 1 април 1987 г., Комисията реши¹ да инструктира своите служби да извършват кодификация на всички законодателни актове най-късно след десетото им изменение, като подчерта, че това е минимално изискване и че в интерес на яснотата и разбираемостта на общественото законодателство службите следва да положат усилия да кодифицират текстовете, за които са отговорни, в още по-кратки срокове.

3. Заключениета на Председателството на Европейския съвет в Единбург от декември 1992 г. потвърди това², като в тях беше подчертано значението на кодификацията, която осигурява правна сигурност по отношение на правото, приложимо към даден момент по даден въпрос.

Кодификацията трябва да се извършва при стриктно спазване на обичайния общностен законодателен процес.

Предвид невъзможността за въвеждане на изменения по същество в актовете, предмет на кодификация, Европейският парламент, Съветът и Комисията решиха с междуинституционално споразумение от 20 декември 1994 г., че може да се прилага ускорена процедура за бързо приемане на кодифицираните актове.

4. Целта на настоящото предложение е да се извърши кодификация на Директива 80/987/ЕИО на Съвета от 20 октомври 1980 година относно закрилата на работниците и служителите в случай на неплатежоспособност на техния работодател³. Новата директива ще замести различните актове, които са инкорпорирани в нея⁴; тя запазва напълно съдържанието на кодифицираните актове и се ограничава до тяхното обединяване, като внася единствено формални изменения, необходими за самото кодифициране.

---

¹ COM(87) 868 PV.

² Виж приложение 3 от част А на посочените заключения.

³ Изработено в съответствие със съобщението на Комисията до Европейския парламент и Съвета - Кодификация на *acquis communautaire*, COM(2001) 645 окончателен.

⁴ Виж приложение I, части А и Б към настоящото предложение.

5. Настоящото предложение за кодификация беше изработено на основата на предварителна консолидация на текста, на всички официални езици, на Директива 80/987/ЕИО и изменящите я актове, с помощта на информационна система от Службата за официални публикации на Европейските общности. При промяна на номерацията на членовете съответствието между старата и новата номерация е посочено в таблица на съответствието, която се съдържа в приложение II към кодифицираната директива.

↓ 80/987/ЕИО

2006/0220 (COD)

Предложение за

ДИРЕКТИВА .../.../ЕО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

от [...]

↓ 2002/74/ЕО член 1, т. 1

**относно закрилата на работниците и служителите в случай на
неплатежоспособност на техния работодател**

(Текст от значение за ЕИП)

↓ 80/987/ЕИО (адаптиран)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за създаване на Европейската общност, и по-специално член ☒ 137, параграф 2 ☒ от него,

като взеха предвид предложението на Комисията,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет¹,

☒ като взеха предвид становището на Комитета на регионите,² ☒

в съответствие с процедурата, предвидена в член 251 от Договора³,

като имат предвид, че:

---

¹ ОВ С [...], [...], стр. [...].

² ОВ С [...], [...], стр. [...].

³ ОВ С [...], [...], стр. [...].

- (1) Директива 80/987/ЕИО на Съвета от 20 октомври 1980 година относно закрилата на работниците и служителите в случай на неплатежоспособност на техния⁴ е била неколkokратно и съществено изменяна⁵. С оглед постигане на яснота и рационалност посочената директива следва да бъде кодифицирана.

↓ 2002/74/ЕО мотив 1

- (2) Точка 7 от Хартата на Общността за основните социални права на работниците, приета на 9 декември 1989 г., постановява, че завършването на вътрешния пазар следва да доведе до подобряване на условията за живот и работа на работниците в Общността, като това подобрене следва да обхваща, тогава когато това е необходимо, развитие на някои аспекти от регламентацията на заетостта, като например, процедурите за колективни уволнения, както и тези, свързани с несъстоятелността.

↓ 80/987/ЕИО мотив 1 и 2002/74/ЕО мотив 2, 2^{ра} част (адаптиран)

- (3) Са необходими разпоредби за закрила на работниците и служителите в случай на неплатежоспособност на работодателя, в частност за да се гарантира изплащането на дължимите им вземания ☒ и да им се осигури минимално ниво на защита ☒, като се отчита необходимостта от балансирано икономическо и социално развитие в Общността. ☒ За да се постигне това, директивата въвежда задължение за държавите-членки да създадат орган, който да осигури изплащането на неуредените претенции на засегнатите работници и служители. ☒

↓ 2002/74/ЕО мотив 5 (адаптиран)

- (4) С оглед гарантирането на справедлива защита на засегнатите работници и служители, определението за състоянието на неплатежоспособност следва да бъде ☒ дефинирано ☒ в светлината на тенденциите ☒ в законодателствата на държавите-членки, като в обхвата си то следва да включи и процедурите при неплатежоспособност, различни от ликвидацията. В този контекст, с оглед определянето на отговорността на гарантиращата институция държавите-членки следва да могат да предвидят, че когато състоянието на неплатежоспособност

---

⁴ ОВ L 283, 28.10.1980 г., стр. 23. Директива, последно изменена с Директива 2002/47/ЕО на Европейския парламент и Съвета (ОВ L 270, 8.10.2002 г., стр. 10).

⁵ Виж приложение I, части А и Б.

води до няколко производства по неплатежоспособност, това състояние да се разглежда като едно цяло производство по неплатежоспособност.

↓ 2002/74/ЕО мотив 6

- (5) Следва също да се гарантира, че работниците и служителите, посочени в Директива 97/81/ЕО от 15 декември 1997 г. относно рамковото споразумение за непълното работно време, сключено между Съюза на индустриалците в Европейската общност (UNICE), Европейския център на предприятията с държавно участие (СЕЕР) и Европейската конференция на профсъюзите (CES)⁶, Директива 1999/70/ЕО на Съвета от 28 юни 1999 г. за рамково споразумение за работа на срочен трудов договор, сключено между CES, UNICE и СЕЕР⁷ и Директива 91/383/ЕИО на Съвета от 25 юни 1991 г., допълваща мерките за насърчаване подобряването на безопасността и здравето на работното място на работниците със срочно трудово правоотношение или временно трудово правоотношение⁸, не са изключени от обхвата на настоящата директива.
-

↓ 2002/74/ЕО мотив 7

- (6) С цел осигуряване на правна сигурност за работниците и служителите в случай на неплатежоспособност на предприятията, извършващи дейност в няколко държави-членки, както и за да се укрепят правата на работниците в съответствие с практиката на Съда на Европейските общности, следва да се въведат разпоредби, които изрично да указват институцията, компетентна за изплащане на неизплатените вземания на тези работници и служители в такива случаи и да установява като цел на сътрудничеството между компетентните административни органи на държавите-членки ранното удовлетворяване на неуредени претенции на упоменатите работници и служителите. Освен това е необходимо да се осигури правилното прилагане на съответните механизми чрез въвеждане на разпоредби за сътрудничество между компетентните административни органи в държавите-членки.
-

↓ 2002/74/ЕО мотив 8

- (7) Държавите-членки могат да въвеждат ограничения на отговорността на гарантиращите институции, които следва да бъдат съобразени със социалната цел на директивата и могат да бъдат съобразени с различните нива на претенции.

---

⁶ ОВ L 14, 20.1.1998 г., стр. 9. Директива, последно изменена с Директива 98/23/ЕО (ОВ L 131, 5.5.1998 г., стр. 10).

⁷ ОВ L 175, 10.7.1999 г., стр. 43.

⁸ ОВ L 206, 29.7.1991 г., стр. 19.

↓ 2002/74/ЕО мотив 9

- (8) С цел да се улесни идентифицирането на процедурите при неплатежоспособност, особено в случаи, които имат транснационални измерения, следва да се въведат разпоредби, задължаващи държавите-членки да уведомяват Комисията и другите държави-членки за видовете процесуални правила при неплатежоспособност, които да водят до намеса на гарантиращия орган.

↓ 2002/74/ЕО мотив 11
(адаптиран)

- (9) Тъй като целите на предложените действия, от настоящата Директива, не биха могли да бъдат постигнати в достатъчна степен от държавите-членки, и в този смисъл, те биха могли да бъдат по-добре постигнати на общностно ниво, Общността може да приеме мерки, в съответствие с принципа на субсидиарност, предвиден в член 5 от Договора. В съответствие с принципа на пропорционалност, така както е установен в същия член, действието на настоящата директива не следва да се разпростира по-далеч от необходимото за постигането на тези цели.

↓ 2002/74/ЕО мотив 12

- (10) Комисията следва да внесе в Европейския парламент и в Съвета доклад по действието и прилагането на настоящата директива и по-специално по отношение новите форми на заетост, появяващи се в държавите-членки.

↓

- (11) Настоящата директива не следва да засяга задълженията на държавите-членки относно сроковете за транспониране в националното право и за прилагане на директивите, които са посочени в приложение I, част B,

---

↓ 80/987/ЕИО

ПРИЕХА НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

↓ 2002/74/ЕО член 1, т. 2
(адаптиран)

ГЛАВА I

Обхват и определения

Член 1

1. Настоящата директива се прилага спрямо вземания на работници и служители, произтичащи от трудови договори или от трудови правоотношения и, които съществуват по отношение на работодатели, които са в състояние на неплатежоспособност по смисъла на член 2, параграф 1.
2. Държавите-членки могат чрез изключения да изключат вземанията на някои категории работници и служители от обхвата на настоящата директива тогава, когато съществуват други форми на гаранция, когато се установи, че те дават на засегнатите лица закрила, съответстваща на тази, която се осигурява от настоящата директива.
3. Когато такива разпоредби вече се прилагат в националното им законодателство, държавите-членки могат да продължат да изключват от обхвата на настоящата директива:
  - а) домашни прислужници, наети от физическо лице;
  - б) рибари, получаващи заплащане под формата на дялово участие в риболова.

Член 2

1. За целите на настоящата директива работодателят се счита в състояние на неплатежоспособност, когато е поискано започване на колективна процедура, основана на неплатежоспособността на работодателя, така както е предвидено в съответните закони, подзакони и административни разпоредби на държавата-членка, и включва частично или цялостно отнемане на активите на работодателя, определяне на ликвидатор или лице, изпълняващо подобна задача, и органът, компетентен по силата на споменатите по-горе разпоредби:
  - а) е решил да открие производството, или

- б) е установил, че предприятието или дейността на работодателя е окончателно прекратена и наличните му активи са недостатъчни, за да се обоснове откриването на процедурата.

2. Настоящата директива не накърнява националното законодателство по отношение на понятията „работник и служител“, „работодател“, „възнаграждение“, „придобито право“ и „евентуално право“.

Независимо от това, държавите-членки не могат да изключат от обхвата на настоящата директива:

- а) работници и служители на непълно работно време по смисъла на Директива 97/81/ЕО;
- б) работници на срочен трудов договор по смисъла на Директива 1999/70/ЕО;
- в) работници с временно трудово правоотношение по смисъла на член 1, параграф 2 на Директива 91/383/ЕИО.

3. Държавите-членки не могат да въведат условие за минимален срок на трудовия договор или минимална продължителност на трудовото правоотношение за придобиване правото на работниците и служителите на вземания по настоящата директива.

4. Настоящата директива не засяга правото на държавите-членки да разширяват закрилата на работниците и служителите по отношение на други състояния на неплатежоспособност, например състояние на постоянно фактическо спиране на плащанията, установено от процедури, различни от посочените в параграф 1, които са предвидени в националното законодателство.

Такива процедури обаче не създават за институциите на други държави-членки задължение за гарантиране в случаите, посочени в глава $\boxtimes$ IV $\boxtimes$.

↓ 80/987/ЕИО

ГЛАВА II

Разпоредби относно гарантиращите институции

↓ 2002/74/ЕО член 1, т.3

Член 3

Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да осигурят, че гарантиращият орган гарантира, ако не е уговорено друго в член 4, изплащането на дължимите

вземания, произтичащи от трудови договори или трудови правоотношения, включително, тогава, когато се предвижда от националното законодателство, от обезщетения при прекратяване на трудовото правоотношение.

Вземанията, които се погасяват от гарантиращия орган, представляват плащания по дължими вземания, отнасящи се към период преди, и/или, тогава когато е приложимо, след определена от държавите-членки дата.

Член 4

1. Държавите-членки имат възможността да ограничат отговорността на гарантиращия орган, посочена в член 3, алинея първа.

2. В случай, че държавите-членки упражнят предоставената им в параграф 1 възможност, те следва да определят продължителността на периода, за който гарантиращият орган изплаща дължимите вземания. Въпреки това, такъв период не може да бъде по-кратък от период, покриващ вознаграждението за последните три месеца на трудовото правоотношение преди или след датата, посочена в член 3, алинея втора.

Държавите-членки могат да включат този минимален тримесечен срок в референтен период с продължителност не по-малка от шест месеца.

↓ 2002/74/ЕО член 1. т.3

Държавите-членки, които имат референтен период не по-малък от 18 месеца, могат да ограничат периода, за който дължимите вземания за осем седмици се изплащат от гарантиращия орган. В такъв случай, онези периоди, които са най-благоприятни за работника или служителя се използват за изчисляване на минималния период.

3. Държавите-членки могат да въведат тавани за плащанията, извършвани от гарантиращия орган. Тези тавани не трябва да падат под нивото, което е социално съвместимо със социалната цел на настоящата директива.

Когато държавите-членки се възползват от тази възможност, те следва да уведомяват Комисията за методите, използвани при определянето на тавана.

↓ 80/987/ЕИО

Член 5

Държавите-членки определят условията и реда за организацията, финансирането и работата на гарантиращите институции, като в частност спазват следните принципи:

- a) имуществото на институциите трябва да е независимо от оборотния капитал на работодателя и да е несеквестируемо при процедурите за неплатежоспособност;

- б) работодателите трябва да участват във финансирането, освен ако то не е напълно осигурено от държавните органи;
- в) задължението на гарантиращите институции за плащане съществува независимо от изпълнението на задължението за участие във финансирането.

ГЛАВА III

Разпоредби относно социалното осигуряване

Член 6

Държавите-членки могат да постановят, че членове 3, 4 и 5 не се прилагат по отношение на вноски, дължими по силата на националните законно установени социално-осигурителни схеми или по силата на допълнителни пенсионни схеми, създадени от една компания или между компании, които съществуват извън националните законно установени социално-осигурителни схеми.

Член 7

Държавите-членки приемат необходимите мерки, за да гарантират, че невнасянето в осигурителните институции на задължителните вноски, дължими от работодателя по силата на националните законно установени социално-осигурителни схеми, преди изпадането му в неплатежоспособност, не засяга правото на вземане на работниците или служителите срещу тези осигурителни институции, доколкото вноските за сметка на работника или служителя са били предварително начислени върху изплатените възнаграждения.

Член 8

Държавите-членки гарантират, че са взети необходимите мерки за закрила интересите на работниците и служителите и на лицата, напуснали предприятието или дейността на работодателя към датата на изпадането му в неплатежоспособност, по отношение на техните придобити права или на техните евентуални права във връзка с обезщетения за старост, включително за вземанията на наследниците, по силата на допълнителни пенсионни схеми, създадени от една компания или между компании, които съществуват извън националните законно установени социално-осигурителни схеми.

ГЛАВА IV

Разпоредби, свързани с транснационални случаи

Член 9

1. Когато едно предприятие, което извършва дейност на територията на най-малко две държави-членки е в състояние на неплатежоспособност по смисъла на член 2, параграф 1, органът в държавата-членка, на чиято територия те работят или обикновено полагат труд е, отговорният орган за изплащане на дължимите вземания на работниците и служителите.
2. Обхватът на правата на работниците и служителите се определя със закона, регламентиращ компетентния гарантиращ орган.
3. Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че в случаите по параграф 1 решенията, взети в контекста на процедура при неплатежоспособност по член 2, параграф 1, която е поискана в друга държава-членка, са взети предвид при определянето на състоянието на неплатежоспособност на работодателя по смисъла на настоящата директива.

Член 10

1. За целите на прилагането на член 9, държавите-членки предвиждат разпоредби за обмен на съответна информация между компетентните си административни органи и/или гарантиращите органи, посочени в член 3, алинея първа, като направят възможно, по-специално, информирането на гарантиращия орган, отговорен за изплащането на неуредените претенции на работниците и служителите.
2. Държавите-членки съобщават на Комисията и останалите държави-членки подробна информация за контакт с техните компетентни административни органи и/или гарантиращи органи. Комисията осигурява публично достъп до тази информация.

↓ 80/987/ЕИО

ГЛАВА V

Общи и заключителни разпоредби

Член 11

Настоящата директива не засяга правото на избор на държавите-членки да прилагат или да въведат закони, подзаконови или административни разпоредби, които са по-благоприятни за работниците или служителите.

↓ 2002/74/ЕО член 1, т. 5

Изпълнението на настоящата директива не представлява при никакви обстоятелства основание за намаляване на общото ниво на защита на работниците в приложното ѝ поле с сравнение с настоящото положение в държавите-членки.

↓ 80/987/ЕИО

Член 12

Настоящата директива не засяга правото на избор на държавите-членки:

- а) да вземат мерки за предотвратяване на злоупотреби;
- б) да изключват или да ограничават задължението, посочено в член 3, първа алинея или задължението за гаранции, посочено в член 7, ако се окаже, че изпълнението на задължението е неоправдано поради наличието на специални връзки между работодателя и работника или служителя и на общи интереси, произтичащи от прикрито споразумение между тях;

↓ 2002/74/ЕО член 1, т.6

- в) да отказват или намаляват отговорността, посочена в член 3, първа алинея или на гаранционното задължение, посочено в член 7, в случаите когато работникът или служителят лично или заедно със свои близки роднини, е бил собственик на съществена част от предприятието или дейността на работодателя и е имал значително влияние върху дейността му.

↓ 2002/74/ЕО член 1, т.7

Член 13

Държавите-членки уведомяват Комисията и другите държави-членки за видовете национални процедури при неплатежоспособност, които попадат в обхвата на настоящата директива, както и за всякакви свързани с това промени.

Комисията публикува предоставените ѝ съобщения в *Официалния вестник на Европейската Общност*.

↓ 80/987/ЕИО член 11
(адаптиран)

Член 14

↓ 2002/74/ЕО член 2, параграф 2
(адаптиран)

Държавите-членки съобщават на Комисията текстовете на основните разпоредбите от националното законодателство, които те приемат в областта, уредена с настоящата директива.

↓ 2002/74/ЕО член 4
(адаптиран)

Член 15

Най-късно до 8 октомври 2010 г., Комисията внася в Европейския парламент и в Съвета доклад по прилагането на членове 1 – 4, членове 9 и 10, член 11, втора алинея, член 12, буква в) и членове 13 и 14 в държавите-членки.

↓

Член 16

Директива 80/987/ЕИО, изменена с актове посочени в приложение I, се отменя, без да се засягат задълженията на държавите-членки относно сроковете за транспониране в националното право на директивите, които са посочени в приложение I, част В.

Позоваванията на отменената директива се считат за позовавания на настоящата директива и се четат съгласно таблицата на съответствието в приложение II.

Член 17

Настоящата директива влиза в сила на двадесетия ден след публикуването ѝ в *Официален вестник на Европейския съюз*.

↓ 80/987/ЕИО

Член 18

Адресати на настоящата директива са държавите-членки.

Съставено в Брюксел на [...]

За Европейския парламент:
Председател
[...]

За Съвета:
Председател
[...]

ПРИЛОЖЕНИЕ I

Част А

Отменената директива и списък на нейните последователни изменения (посочени в член 16)

Директива 80/987/ЕИО на Съвета

(ОВ L 283, 28.10.1980 г., стр.
23)

Директива 87/164/ЕИО на Съвета

(ОВ L 66, 11.3.1987 г., стр. 11)

Директива 2002/74/ЕО на Европейския парламент
и Съвета

(ОВ L 270, 8.10.2002 г., стр.
10)

Част Б

Неотменен акт за изменение (посочени в член 16)

Акт по присъединяването 1994 г.

Част В

Срокове за транспониране в националното право и за прилагане (посочени в член 16)

Директива	Срок за транспониране	Дата на прилагане
80/987/ЕИО	28 октомври 1983	
87/164/ЕИО		1 ^{ви} януари 1986
2002/74/ЕИО	8 октомври 2005	

ПРИЛОЖЕНИЕ II

ТАБЛИЦА НА СЪОТВЕТСТВИЕТО

Директива 80/987/ЕИО	Настоящата директива
Член 1	Член 1
Член 2	Член 2
Член 3	Член 3
Член 4	Член 4
Член 5	Член 5
Член 6	Член 6
Член 7	Член 7
Член 8	Член 8
Член 8а	Член 9
Член 8б	Член 10
Член 9	Член 11
Член 10	Член 12
Член 10а	Член 13
Член 11, параграф 1	_____
Член 11, параграф 2	Член 14
Член 12	_____
_____	Член 15
_____	Член 16
_____	Член 17
Член 13	Член 18
_____	Приложение I
_____	Приложение II